

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΥ ΤΗΝ ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΟΥΡΗΣ

Ὀγδοὺν καὶ ἑικοστὸν μετροῦντες χρόνον
ἐδρεῦμεν στήν γῆν τῶν Παρθενῶνων.

Ἔτος χίλια δώδεκα καὶ ἑνῆκα ἄκόμα,
ὅλοι τὴν Ἀνόρθωσι θάχουνε στὸ στόμα.

Νοεμβρίου δεκάτη καὶ ἑβδόμη,
αἰχμαλώτους μῆς φέρουν ἄκόμη.

Χίλια διακόσα τριαντατρία,
καὶ νικηφόρος Στρατοῦ πορεία.

Νέας χαρᾶς ἡμέρα καὶ ἡ Ζῆος ἐλευθερία.

Κτύπα τὸ δόρυ σου, Παλλὰς, ἀπάνω στήν ἀσπίδα,
ἐλεύθερη σὲ χαιρετῶ, δευτέρα μου Πατρίδα,
ποῦ τοῦ τυφλοῦ τοῦ ραψωδοῦ σ' ὠνόμασαν κοιτίδα.

Ἐλεύθερη σὲ χαιρετῶ, μυριανθισμένη γῆ,
ποῦ βάρβαρη σ' ἐρήμαξε τρομάρα καὶ σφαγή,
καὶ ὑψόνονται τὰ σύμβολα τῶν Ἐλευθερωτῶν
σὲ πύργους Γιουστινιάνηδων καὶ Τούρκων δεσποτῶν.

Τώρα κατάκλεισταις καρδιαῖς
γοργοπετοῦν κοντά σου
ν' ἀνοίξουν μέσ' στής εὐωδιαῖς
καὶ μέσ' στ' ἀρώματά σου.

Στρατοὺς λεβέντικης γενειᾶς
μ' ἀνθοὺς τοὺς ραίνεις λεμονιᾶς,
βασανισμένη χώρα.

Κι' ἀπὸ τὸν Ἅγιο σου Μηνᾶ
παντοῦ τὸ σήμαντρο μηνᾶ
τὴν Ἀλευθεριά σου τώρα.

Μοσχοβολοῦνε πρὶ πολὺ μαστιχοφόροι σχῖνοι,
καὶ ὁ Κοραῆς, ποῦ στέκει μπρὸς στὸ φλογερὸ Καμίνι,
μ' ἓνα ἴδιό σου μάγμαρο θέλει καμμιὰν ἡμέρα
νὰ τοῦ στηθῇ μιὰ προτομὴ μεγάλη καὶ ἐκεῖ πέρα.

Τὸ γένος σήμερα θρηνεῖ τοῦ Πατριάρχῃ τὴν θανή.

Σὰν ἄκουσε τὸ βογγητὸ τῆς γέννας τῆς ἀνόμου
καὶ εἶδε νὰ πλέκονται διαφνῶν στεφάνια γιὰ τὸ γένος,
ἐκάθισε στὸ δοξασιὸ Θρονὶ τοῦ Χρυσοστόμου
ἀπὸ τοὺς πόνους ἱερῶν ἀγώνων κουρασμένος.

Σὰν εἶδε Νίκην κατὰ γῆν καὶ Νίκην ποντοπόρον,
μέσ' σιὴ μεγάλη τοῦ ψυχῇ
ᾠθύρισε μιὰ προσευχή:
νῦν ἀπολύεις, Δέσποτα, καὶ ἐμὲ τὸν ἀθλοφόρον.

Φασουλής και Περικλέτος, ο καθέννας νέτος σκέτος.

Φ.— Ένῶ παντοῦ σκορπίζονται τῆς Λευθερίας τὰ δῶρα
γὰ κύνταζε τὸ μάρμαρο τοῦ Πατριάρχου τώρα.
Π.— Τί θέλεις νὰ μοῦ πῆς μ' αὐτό;
Φ.— Θέλω νὰ στρέψῃς πίσω,
θέλω καιροῦς, βρε Περικλῆ, παλῆρους νὰ σ' ἐνθυμίσω.

Μαζί μου γύρισε καὶ σὺ
σ' ἐκείνη τὴν ἡμέρα,
ποῦ με λαχτάρα περισσὴ
τὸ στήσαμ' ἐδῶ πέρα.

Θυμῆσου τότε, φίλε μου, ποῦ σὲ μυρτιάς πατεῖς,
τὶ τοῦπε μεγαλόστομος τοῦ γένους ποιητής.
Θαρρῶ καὶ τώρα πῶς ἤχεῖ φωνὴ Βαλαωρίτη,
θαρρῶ καὶ τώρα πῶς αὐτὰ διάτορος κηρύττει.
Πῶς μᾶς θωρεῖς ἀκίνητος;... κτυπᾶτε, πολεμάρχοι...
μὴ λησμονῆτε τὸ σχοινί, παιδιὰ, τοῦ Πατριάρχου.

Ἀπὸ τότε τί καιροὶ
πέρασαν φαρμακεροί.
Ἀπὸ τότε πόσα χρόνια
πέταξαν με καταφρόνια.

Ἀπὸ τότε δὲν ἠκούσθη ποιητὴς μεγαλορρήμων,
καὶ κανεὶς κανεὶς σ' τὸ γένος
δὲν τραγούδησε τὸ μένος
πολεμάρχων μας ἀκρίμων.

Κόσμος χαῦνος καὶ ἀναιδής,
ὅλο καὶ ἀφιλοτιμία,
χρόνοι μούντζας καὶ φτυσιᾶς.

Κι' ὅπου γύριζες νὰ δῆς
ἐβλεπες ἐμπρὸς καὶ μία
προτομὴ Ξετσιπωσιᾶς.

Θυμᾶσαι πῶς πονούσαμε, θυμᾶσαι πῶς ἐκλαίγαμε,
θυμᾶσαι ποῦ δὲν ἔπαυες με μύϊγκας νὰ μαλλώνεις;
θυμᾶσαι τότε, ποῦ καὶ οἱ δῆδ' ὅτ' ὁ Πατριάρχης λέγαμε:
πῶς μᾶς θωρεῖς ἀκίνητος καὶ δὲν μᾶς φασκελώνεις;

Θυμᾶσαι πῶς μᾶς ἐβλεπε σ' τὰ χρόνια τῆς φενάκης,
ποῦ δὲν μ' ἐμπούσαν ἀπ' αὐτὰ νὰ γίνουμε καλλιτέρες,
καὶ πῶς τὴν πατερίτσα του τὴν σήκωνε συχνάκις
νὰ σπάσῃ τὰ κεφάλια μας, ποῦ χανε μέσα πίτεραι;

Πόσαις φοραῖς ἀνάσκελα
στρωμένος σ' τὸ κρεβάτι
ἐδέχθην πάππων φάσκελα
καὶ ἐφώναζα σπολλάτη.

Πόσαις δὲν ἤκουσα γι' αὐτὰ
τὰ φάσκελα τὰ ζηλευτὰ
τὸ γένος ν' ἀλαλάζει.

Ἦτο φασκέλων ἐποχή,
κι' ἔπεφταν μούντζαις σὰν βροχὴ
καὶ μούντζαις σὰν χαλάζι.

Ἐκεῖνα τότε τᾶχαμε βραδεῖα καὶ στεφάνια
καὶ μὴν' περὶ φάνερα.
Μία φωνὴ κηφηναρῖου
ὁ τόπος εἶχε γίνεи,
καὶ τὴν ἔντροπὴ τοῦ γανδουριῦ
τὴν ἔζηλευα κι' ἐκείνη.

Ἀφοῦα τώρα προσκυνῶ
τὸν Πατριάρχην τὸν τρανὸ
με κάθε μας ὀπλίτη.

Στάσου καὶ σὺ, βρε φαφλατᾶ,
καὶ σκοῦξε σ' ὅλους δυνατὰ
σὰν τὸν Βαλαωρίτη.

Πολέμων ἄγριος σεισμός,
ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη χαλασμός,
κτυπᾶτε, πολεμάρχοι.

Ἐμπρὸς ἐμπρὸς με μὴ φωνή,
μὴ λησμονῆτε τὸ σχοινί,
παιδιὰ, τοῦ Πατριάρχου.

Π.— Κι' ἐγὼ μὴ λύρα, Φασουλῆ, μεγάλη θὰ τονίσω,
κι' ἄλλοιῶς τὸν Πατριάρχην μας τώρα θὰ προσφωνήσω.

Στὸν ἀνδριάντα τοῦ Γρηγορίου, τοῦ Πατριάρχου τοῦ μαρτυρίου.

Πῶς μᾶς θωρεῖς ἀκίνητος καὶ κάνεις τὸ σταυρό σου;
τὶ τάχα συλλογίζεσαι; ποῖο νᾶναι τὸ νεῖρό σου;
Τώρα γλυκὸ χαμόγελο σ' τὰ χεῖλη σου χαράζει,
σήμερα μὲς σ' τὴν στήθη σου νεὰ καρδιά σπαράζει.

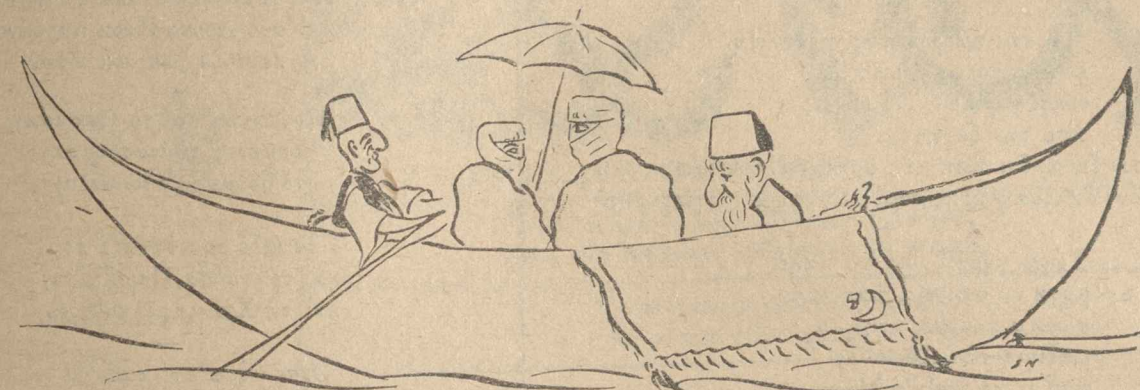
Τώρα λαμπρὸς φωτοβολεῖς,
τώρα δὲν μᾶς μαλλώνεις,
τώρα κοντὰ δὲν μᾶς κλειῖς
γὰ νὰ μᾶς φασκελώνεις.

Τώρα σημαίνουν Ἐκκλησιᾶς,
μεσουρανεῖ τὰ στῆρι σου
σ' τὴν σκλαβωμένη γῆ.

Τώρα βροντοῦν ἀρματωσιᾶς,
κι' ὑφόνεται τὸ χέρι σου
γὰ νὰ τῆς εὐλογῇ.

Μεγάλος πάνοπλος χορὸς
φονιάδες φοβερίζει,
καὶ γύρω κῆπορος τρομερὸς
Ἐγκέλαδος μουγγρίζει.

Τώρα τονίζεται παιδ' σ' τὸ φωτοστέφανό σου,
κι' ἡ θάλασσα, ποῦ δέχτηκε τότε τὸ λείψάνό σου,

Τοῦ Χαρίτ μεταφορὰ
μέ Χανοῦμ καὶ με μωρά.

Θυμᾶται λείψανα πολλὰ,
τοὺς πρώτους τοὺς καιροῦς τῆς,
κι' ἐμπρὸς σου σήμερα κυλᾷ
ἐνδόξους τοὺς ἀφροῦς τῆς.

Ὀλόγυρά σου τὰ βουνὰ καὶ οἱ λόγγοι χιονισμένοι
τὸν λυτρωτὴ τους χαιρετοῦν... κόρη λευκοντυμένη,
σηκώνοντας ψηλὰ ψηλὰ τὰ σύμβολα τοῦ γένους,
δίνει ζωὴ σὲ λείψανα καὶ τάφους ξεχασμένους.

Πῶς μᾶς θωρεῖς ἀκίνητος καὶ κάνεις τὸ σταυρό σου;
μὲς σ' τὸ Πανεπιστήμιο χιλιμιντρίζουν ἄττια,
μαρτύρες, ποῦ ἔζηπνῃσαν, φιλοῦν τὸ μάρμαρό σου,
κι' οὐνερο βλέπουν με κλειστὰ καὶ μ' ἀνοικτὰ τὰ μάτια.

Τρομάζουν τύραννοι τρανοὶ
τῶν Γρουνκλῆδων κρότους,
τὸ ματωμένο σου σχοινί
τὸ βλέπω σ' τὸ λαιμό τους.

Λουράζει σήμερ' ἄτιμη, καταραμένη γέννα,
καὶ μέσ' ἀπὸ τὰ χεῖρα τῆς τὰ καταματωμένα
ξεφεύγει με σαλπίσματα
κάθε Ραγιάς δεσμώτης,
καὶ τᾶτιμα ραπίσματα
ξεσποῦν σ' τὸ πρόσωπό τῆς.

Πῶς μᾶς θωρεῖς ἀκίνητος;... σήκω, Πατέρα, σήκω,
φαίνου παλαιοτουρκόγυφτοι καὶ παζαριῶν Ἑβραῖοι,
καὶ παπαδιαῖς ἐφώναζαν ἀπὸ τὸν Ἀβραῖο:
ἔλτε, τοῦ Λάμπρου τὰ παιδιὰ, καὶ σεῖς οἱ Μποτσαράοι,
Σταυρὸς σημαίας γαλανῆς σὰν τὸν Ἀποσπερίτη
λαμπροπᾶ μὲς σ' τὸ παλὸ τῶν Μποτσαράων σπῆτι.

Ἐνας αὐτὸς διέφυλος ἀπάνω σου πετεζέται
κι' ἡ Πίνδος με τὸν Ὀλυμπο θαρρεῖ πῶς χαιρετεῖται.

Λούνουν τὰ χιόνια τὰ παληρά,
καὶ τὸ παιδί τοῦ Βασιλῆα,
τρέχοντας μ' ἄλλ' ἀκράτητα,
πρῶτο πατεῖ τὰ πᾶτήτα.

Τὸ βλέπω μέσα σ' τῆς βροχαῖς,
τὸ βλέπω μὲς σ' τὰ χιόνια,
τὸ συνοδεύουν προσευχαῖς,
τουφεκία καὶ κανόνια.

Νάτο... προβαίνει νικητής
κι' ἀτρόμητος ἐκδικητής
τοῦ βούγγου τοῦ λαιμοῦ σου
κι' ἐκείνου τοῦ πνιγμοῦ σου.

Πῶς τὸ κυττάζει ἀγάλμα τοῦ κρεμασμένου βάρσου;
Ἄγγελοι λέε πῶς τὰ δὲχονται
καὶ τᾶματα τοῦ τᾶ ἐλδοῦν
χέρια σὰν τὰ δικά σου.

Καὶ με γαλόνια Στρατηγῶ καὶ Στρατηλάτου πρώτου
ἔχει παλάτι τὸ βουνό
καὶ σκέπασμα τὸν οὐρανό,
κι' ἐλπίδα τὸ Στρατό του.

Στὴν Κιάφα νεκρώνονται καὶ μέσα σ' τὴν Χειμάρρα,
γιορτάζει καὶ τὸ Μέτσοβο με Λευθερίας λαχτάρα.
Ἐξύπνησαν, ἐξύπνησαν οἱ νεκρωμένοι δαῖλοι,
κι' ἀπὸ τὸν γέρο Δούναβι κι' ἀπὸ τὸ Κακοσούλι
ἀντιλάλουν ξεφωνητὰ γὰ τὸ μνημόσυλό σου,
σημερινὴ παλληκαριὰ δαΐζει γῆ καὶ πόνο,
κι' εἶναι μεγαλυνῆριο καὶ νεκρολίβανό σου
τῶν τουφεκίων μας ὁ καπνός, τῶν κανονιῶν ὁ βρόντος.

Στολίζουν τὴν Κορῶνα μας σμαράγδια καὶ ρουμπίνια,
φωτίζουσι τὰ πέλαγα στήν Τένεδο, στήν Λήμνο,
καὶ στοῦ πελάγου τὸν ἄφρο γοργόπτερα δελφίνα
θαρρεῖς πῶς ἀλαλίζουσι τῆς Λευθερίας τὸν ὕμνο.

ὦ! τῆς ἡμέρας τῆς χρυσῆς!...
φεύγει φρικτὴ νύκτις,
τώρα γυρίζουν Ὀδυσσεῖς
ἀπὸ τὴν ξενιτειά,
καὶ βλέπουν ἐκθαμβοὶ καπνοὺς ἐστίας ἐλευθέρως
καὶ στάζουν δάκρυα χαρᾶς στοὺς κόλπους τῆς μητέρας.

Τώρα γυρνοῦν μὲ τὸ καλὸ
μέσα σὲ σπήτλια πατρικά,
τώρα σ' ἐλεύθερο γιάλο
μαζί μὲ τὴν Αὐγούλα
παίζει καὶ ἐκεῖν' ἡ Ναυσικά
ἡ νοικοκυροπούλα.

Θυμᾶς ἐκεῖνον τὸν καιρὸ καὶ ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα
ὁ πεθαμμένος ποιητὴς τί φώναζ' ἐδῶ πέρα;
τὸ μάρμαρό σου τὸ βουδὸ πῶς τότε θά' ξυπνήσῃ
ὅταν σὲ γῆ καὶ θάλασσα τὸ γένος ξεφωνήσῃ
τὸ φοβερό μας κήρυγμα... κτυπᾶτε, πολεμάρχοι,
μὴ λησμονῆτε τὸ σχοινί, παιδιὰ, τοῦ Πατριάρχῃ.

Ὅχι, δὲν τὸ ξεχάσαμε, καὶ ἔφθασ' ἐκεῖν' ἡ μέρα,
ὅπου παντοῦ τὸ διαλαλεῖ τῶν ὅπλων μας ἡ σφαῖρα,
καὶ ζωντανεύουν μάρμαρα καθὼς τὸ μάρμαρό σου,
τὸ κελαδεῖ καὶ τῶν Φερῶν ὁ μάρτυς στοῦ πλευροῦ σου,
καὶ πρασινίζουν σ' ἄκουσμα κιτρινασμένοι κῆποι...
ὁ ποιητὴς ἀλήθεψε... Πατέρα, τί σοῦ λείπει;

Μιλεῖ καὶ ὁ Φασουλῆς μετὰ χαρᾶς τρελλῆς.

Φ.— Πᾶμε νὰ δῆς, βρέ Περικλῆ, τοὺς Τούρκους αἰχμαλώτους,
ἐκεῖ στοῦ Νέο Φάληρο τοὺς πῆγαν γιὰ καλὸ τους.
Δὲν κράτησαν τὸν λόγον τοὺς οἱ παληρομασκαράδες
καὶ ἤθελαν νὰ μᾶς κάνουνε καὶ πάλι τὸν γκιουλέκα,
ἦλθαν μὲ τὰ γιγασμάκια των καὶ Τούρκισαις κυράδες,
καὶ ἕνας Ἰμάμης σεβαστός, ποῦ θὰ σταλῇ στὴ Μεκκα.

Γιὰ τοὺτους φέστα καὶ πομπή,
ζητοῦνε καὶ μουχαλεμπί,
ζητοῦν καὶ ἄτζεμ πιλάφι.

Καὶ ὅλοι τοὺς λένε μπουγιουρούμ,
καὶ τώρα κάνετε, γιὰ βρούμ,
γιὰ τὸ φαγὶ νισάφι.

Καὶ ἐγὼ καπνίζω ναργιλέ
καὶ γιὰ φοβέρα, βρέ τρελλέ,
τοὺς δείχνω τὸ μαρκοῦτσι μου.

Καὶ αὐτοὶ γυρεύουν παστουρμα,
καὶ σὰν τὸν γρόθο μου ντολμα,
κεφτέ σὰν τὸ παποῦτσι μου.

ἦλθανε τρανοὶ πεσάδες,
ἦλθαν στρατηγοὶ Πασάδες,
καὶ ἄλλοι φέροντες τὰ πρῶτα.

Καὶ Χανοὺμ μεγάλας βγαίνουν
καὶ στοῦ Λούνα Πάρι πηγαίνουν,
καὶ περνοῦν ζωὴ καὶ κότα.

Πρόσμενες καὶ τὸ γιγασμάκι,
πρόσμενες τὸ πασουμάκι
νὰ τὸ δοῦμε καὶ ἐδῶ πέρα;

Κύτταξέ το, κύτταξέ το,
καὶ τραγοῦδα, Περικλέτο,
καὶ τὴ Χιὸ μας ἐλευθέρα.

Ὅρσε μέσα στοῦ καθοῦκι
τοῦ Δερβίση, τοῦ Σοφῆ...
βρέ διαβόντρου μου κουλοῦκι,
τὰ περίμενες καὶ αὐτά;

Τὰ προσμένετε καὶ τοῦτα;
φεύγουν τὰ καθάρματα...
φέρτεν τώρα τὰ λαγοῦτα,
φέρτεν τὰ σιμάσματα.

Ὁχονοὺς καὶ τούμπου τούμπου... θὰ χορῶσω, θὰ πηδήσω,
καὶ τὴ Χιὸ θὰ τραγοῦδήσω.

Ὁχονοὺς, διαβόντρου γυροῖ, φεύγουν παληροτουρκαλάδες,
καὶ τοὺς πέρνουν στοῦ ψιλὸ Βρονταδοῦσοι καὶ Εὐλάδες.

ὦ μαντάτο ξαφνικό,
ἄνθος δώσετε γλυκὸ
στοὺς λεβένταις τοῦ Στρατοῦ.

Κάθε Χιώτης ἀποκρέβει,
καὶ ὁ μισὲ Τζαννῆς χορεύει
μὲ τὴν ἄμικα τὴν Μπατοῦ.

ὦ πολὺ πάθο νησί!..
δῶστε μου νὰ πιῶ κρασί
μὲ τὴν κοῦπα τὴν χρυσή.

Πάει πάει τὸ Στοιχειό,
ποῦ τὸ φάγαγε σαράκι...
δὲν θὰ βλέπουν πιά στὴ Χιὸ
τῆς Τουρκίας τὰ Τανκαλάκια.

Γελά σου, Χιὸ... μεγάλος οἶστρος ἡ χρυσὴ πανήγυρίς σου...
καὶ γὰρ τὴν ἐλευθερίαν σου τί λαχτάρα ποῦ τὴν εἶχα!..
πρῶτω καὶ τὸ λεμονάκι καὶ τὴν ροδοζάχαρή σου,
καὶ μασσῶ τὰ τσίκουδά σου καὶ τὴν ἐγκουστὴ μαστίχα.

Κατὰ στοῦ γιάλο, κατὰ στοῦ περιγιάλι,
πλένουν Χιώτισαις, κοντή,
μὰ τῆς τρομαξὲ βροντῇ
κανονοῦ μεγάλη.

Λάμπει καὶ ὁ γιάλος, λάμπει καὶ ὁ κάμπος ὅλος,
τώρα καὶ στὴ Χιὸ κροτεῖ,
νεραντζούλα φουντωτή,
Γιουναλήδων Στόλος.